

Dossier pedagògic

Escalante Centre Teatral & La Pavana

L'HOMME INVISIBLE

De H. G. Wells Adaptació llibre de Rodolf Sirera Música original de Joan Cerveró
Direcció Rafael Calatayud



Introducció

Amb el present quadern pretenem oferir al professorat que acudeix al teatre amb els seus alumnes un instrument de treball, de manera que l'assistència a la representació siga una experiència amb la qual els escolars adquireixen coneixements i despleguen les seues capacitats, tant les de percepció i atenció, per mitjà de l'observació directa de l'espectacle, com les creatives, fent les activitats que el professorat els puga proposar.

El quadern de l'alumne, que es facilita a cada un dels assistents el dia de la representació, té com a finalitat d'atraure'n l'atenció sobre diversos aspectes de l'obra: recordar la història, els decorats, els personatges, i despertar la seua creativitat escenogràfica convidant-lo a dibuixar l'espai que recorda i, fins i tot, el que imagina.

En aquesta ocasió, treballarem amb una obra de teatre inspirada en una novel·la d'Herbert George Wells, *L'home Invisible*. Es tracta, per tant, de l'adaptació d'una obra original. Parlarem sobre el treball d'*adaptar*, en què consisteix i què significa, tot i que també tractarem els temes de l'obra i els valors que s'extreuen del seu argument. Ens sembla interessant centrar gran part de la didàctica d'aquest dossier en el procés d'*adaptació*, ja que és un concepte que ens permet analitzar molt de prop el treball de creació d'una obra teatral.

Com les edats a les quals va dirigit l'espectacle són molt diverses, en el quadern hem inclòs activitats per als més menuts, que poden resultar molt simples per als més grans, i, per contra, activitats que poden resultar difícils per als més menuts. És per això que recomanem al professorat que seleccione aquelles activitats que s'ajusten més a l'edat i als interessos de l'alumnat.

Pensem que ens convé educar l'alumnat en l'experiència d'anar al teatre; de vegades és la seua primera vegada i convé explicar i treballar amb ells quines són les regles del bon espectador.

Índex

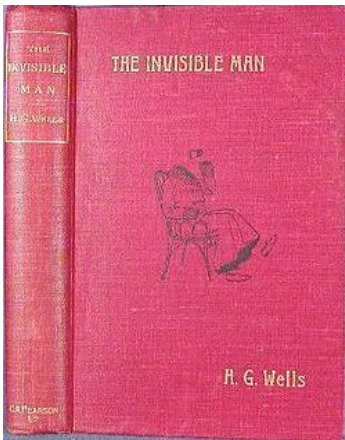
DOCUMENTACIÓ

1. L'obra original
2. La nostra història
3. Fitxa artística i tècnica
4. L'autor: Rodolf Sirera
5. El director: Rafa Calatayud
6. La companyia: La Pavana
7. El procés d'adaptació
8. Altres versions de l'obra
9. Els temes
10. Enllaços d'interés

ACTIVITATS PER A ABANS DE LA REPRESENTACIÓ

ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA REPRESENTACIÓ

1. L'obra original



L'home invisible és una història basada en la novel·la de l'autor britànic H. G. Wells, *The Invisible Man*, publicada originalment per capítols en la revista *Pearson's Magazine*, en 1897, i com a novel·la aquell mateix any.

En ella, el professor Griffin, un jove i enigmàtic científic, apareix, en plena tempesta de neu, en una posada remota d'un poblet anglès. El seu aspecte tètric i el seu caràcter rude el converteixen, immediatament, en un personatge que encurioseix i provoca la desconfiança dels habitants de la xicoteta població.

Després d'una sèrie d'esdeveniments extraordinaris, els veïns descobreixen que el professor Griffin és invisible, la qual cosa provoca la fugida del científic. La necessitat de recuperar els seus objectes personals, inclòs el seu diari, de la posada, el fa tornar al poble, la qual cosa provoca nous conflictes.

Després de diversos successos i enfrontaments, Griffin es troba amb el doctor Kemp, un antic company d'estudis al qual revela el seu secret i li explica la seua història. Davant l'evident bogeria de Griffin, Kemp recorre a la policia; encara que en un primer moment Griffin aconsegueix escapar, alguns veïns del poble aconsegueixen reduir-lo i comencen a colpejar-lo. Finalment, l'home invisible mor a causa de les ferides i es torna visible davant la sorpresa de tots.

2. La nostra història

Encara que la nostra obra es basa en la història del personatge principal, John Griffin, en ella hi ha hagut un procés d'adaptació, del qual parlarem més avant, i que canvia el desenvolupament dels esdeveniments del relat. Rescatarem alguns personatges de la literatura fantàstica i del cine de ciència ficció de principi del segle XX, per a conformar una narració plena de referents que enriqueixen i donen vida a la història.

Sherlock Holmes i el Doctor Watson es lliuren de ple a un cas nou en el qual poden salvar el món d'una guerra imminent; el Doctor Moreau, el científic misteriós i fred al qual el mateix Wells va donar vida en la famosa novel·la que protagonitzava i a la qual donava

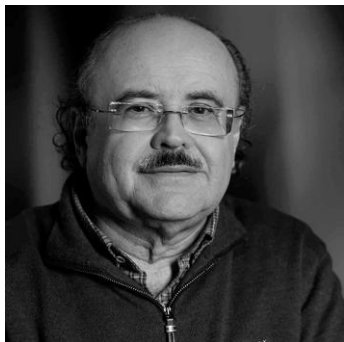
títol, està darrere dels foscos negocis de poder que s'oculten darrere dels experiments d'un Griffin ingenu; el professor Moriarty, enemic literari de Sherlock Holmes en les novel·les del famós detectiu, dirigeix en l'ombra una conspiració que, sota la capa de l'interés científic, amaga uns propòsits dubtosos; Norman Bates i sa mare, la senyora Bates, són els amfitrions casuals, en el seu motel de carretera, de Griffin, abans de convertir-se en els personatges inquietants de la novel·la *Psicosis*, de Robert Bloch, que Hitchcock va portar al cine el 1960.

Tots i cadascun dels personatges de la nostra història són l'essència dels relats fantàstics que conservem en la nostra memòria literària i, entre tots, aconsegueixen construir una història al més pur estil de la ciència ficció clàssica, on el creïble i l'increïble es fusionen per a portar-nos al món de la màgia, on tot és possible.

3. Repartiment i fitxa artística

Juli Cantó	<i>Sherloch Holmes</i>
Xavo Giménez	<i>Watson</i>
Carlos Amador	<i>Doctor Griffin</i>
Anna Casas	<i>Gloria</i>
Pepa Sarrió	<i>Maga, Sra. Bates</i>
Enric Juezas	<i>Doctor Moreau,</i>
Miguel Arnau	<i>Profesor Moriarty</i>
Xoxe Giménez	<i>Ajudant de la Maga, Norman</i>
<i>Text</i>	<i>Rodolf Sirera</i>
<i>Direcció</i>	<i>Rafael Calatayud</i>
<i>Ajudant de direcció</i>	<i>Pablo Ricart</i>
<i>Música original</i>	<i>Joan Cerveró</i>
<i>Escenografia i vestuari</i>	<i>Ana Garay</i>
<i>Producció executiva</i>	<i>José Alberto Fuentes</i>
<i>Ajudant de producció</i>	<i>Paula Regueira</i>

4. L'autor de l'adaptació



València 1948. Es llicencia en Història per la Universitat de València. Participa activament en el moviment del teatre independent. El 1972 publica el seu primer text dramàtic. Exerceix la crítica teatral en diverses publicacions periòdiques.

Codirector del Teatre Principal de València de 1979 a 1981; director dels Teatres de la Diputació de València de 1981 a 1984; cap del Servei de Música, Teatre i Cinematografia de la Generalitat Valenciana de 1984 a 1988; novament director del Teatre Principal entre 1990 i gener de 1993, i cap del Servei de Promoció Cultural i Mitjans Audiovisuals de la Conselleria de Cultura entre 1993 i 1995.

Ha obtingut nombrosos premis, entre els quals hi destaquen el Sanchis Guarner, Carlos Arniches, Ignasi Iglesias, Ciutat de Barcelona, Ciutat de València de la crítica, Serra d'Or de la crítica, Ciutat de Granollers, Ciutat d'Alcoi, Premi Born de Teatre, Premi de Teatre de la Comunitat Valenciana, Premi Nacional de Teatre de la Generalitat de Catalunya, etc. Molts dels seus textos s'han traduït al castellà, francès, anglès, italià, portugués, polonès i grec. Entre les seues obres destaquen *Plany en la mort d'Enric Ribera* (1972); *El brunzir de les abelles* (1975, escrit en col·laboració amb el seu germà Josep Lluís Sirera); *El verí del teatre* (1978); *Bloody Mary Xou* (1979); *La primera de la classe* (1983); *Cavalls de mar* (1986, amb Josep Lluís Sirera); *Indian Summer* (1987); l'òpera *El triomf de Tirant* (1991), amb Josep Lluís Sirera i música d'Amand Blanquer; *Maror* (1994); *Punt de fuga*, (1999); *Silenci de negra* (2000, novament en col·laboració amb Josep Lluís Sirera) i *La mirada de l'alquimista* (2000).

Amb La Pavana ha treballat en les adaptacions d'*El mussol i la gata*, *El miracle d'Anna Sullivan*, *Hedda Gabler* i *Una jornada particular*, totes uns grans èxits de la companyia.

5. Direcció: Rafael Calatayud



Després de la seua formació en l'Escola Superior d'Art Dramàtic de València i de fer diversos cursos d'interpretació amb Luis Pascual, John Strasberg i Odin Teatret, realitza els seus primers treballs professionals com a actor, i més tard, com director d'escena, compaginant la docència i la creació dramàtica.

Són més de trenta-cinc anys dedicats a la direcció d'espectacles per a La Pavana, per a Teatres de la Generalitat Valenciana, per a l'Institut Valencià de la Música i per a la companyia Moma Teatre, entre altres; però és amb La Pavana Companyia Teatral, de la qual és director artístic des de 1983, any de la seua fundació, amb la qual ha realitzat més treballs en coproduccions i produccions pròpies.

Els seus muntatges han sigut premiats en més de trenta ocasions i han sigut mereixedors, dels Premis de la Generalitat Valenciana, Premi de l'Associació Independent de Teatre d'Alacant, Premi Cartellera Turia, Premi Cartellera Levante, Premi de la Crítica Valenciana, Premi de la Unió d'Actors, Premi Teatral de la Diputació de València, i Premis Max, entre altres.

6. La companyia: La Pavana

La companyia teatral La Pavana ha abordat, des de la seua fundació en 1983 i sota la direcció artística de Rafael Calatayud, més de trenta projectes teatrals, entre els quals, pel seu èxit, hi destaquen *Una jornada particular*, *Bebé*, *Hedda Gabler*, *El miracle d'Anna Sullivan*, *Una jornada particular* i *El crim de la germana *Bel*, entre altres.

La finalitat de la companyia és oferir un producte de temàtica contemporània, eclèctic, diferenciat, innovador, amb una personalitat pròpia, amb molta qualitat i excel·lència, que connecte amb el públic i provoqe un judici crític i moral.

La companyia valenciana exhibeix regularment les seues produccions per tota la geografia de l'Estat. Per la seua reconeguda trajectòria, la companyia està considerada com una referència en les arts escèniques.

7. El procés d'adaptació

Què és adaptar una obra?

El procés d'adaptació és un conjunt de canvis que es fan en una obra literària, musical o de qualsevol altra índole, per a destinar-la a un mitjà diferent per al qual va ser creada. En el nostre cas, *The Invisible Man* va ser creada com a una novel·la, i per a portar-la als escenaris cal adaptar el codi literari al codi escènic, que utilitza llenguatges molt diferents.

L'adaptació és un procés de creació en si, del qual naix una obra nova a partir d'elements ja existents. Per aquest motiu, es tracta d'una fase creativa, en evolució, en la qual una història ja explicada es transforma en una de nova als nostres ulls, en el nostre cas, del creador de la versió i del director. Una bona adaptació no ha de ser, necessàriament, una còpia o translació fidel del que s'ha plasmat en l'obra original, més bé es tracta d'una obra completa i independent de la referència literària.

El llenguatge teatral

Cada disciplina artística utilitza un codi lingüístic per a explicar una història; per tant, la literatura té unes eines molt diferents de les del cine, el teatre, la música o la televisió.

El llenguatge teatral implica el conjunt d'elements que s'usen en escena per a fer comprensible una història; mentre que en la literatura (conte, novel·la o literatura dramàtica) utilitzem signes escrits (lletres), que representen un so, en el teatre no solament utilitzem sons (paraules), sinó gestos, moviments i elements plàstics (llums, decorats, música, vestuari, etc.), perquè l'espectador compregui millor el que li estem explicant. Per tot açò, el treball d'adaptació és tan important; hi trasllem la història d'un llenguatge a un altre, a fi d'aprofitar al màxim el nostre codi escènic i d'afegir o eliminar aquells elements de la història que ajuden a enriquir la nova obra que estem creant.

El nostre treball d'adaptació

Un dels reptes que hem afrontat en el procés d'adaptació ha sigut l'actualització de l'argument. Hem jugat amb la base de la història original, tot mantenint la ubicació (Londres), alguns personatges principals (John Griffin, els hostalers) i la idea principal de la novel·la: un científic descobreix la fórmula màgica de la invisibilitat. Però a aquesta primera base li hem anat afegint ingredients per a enriquir la narració i acostar-la al llenguatge teatral. Els més importants giren entorn de cinc elements: el gènere (fantàstic/ciència ficció), la condició d'atemporalitat, els personatges, la trama i un component final que aporta teatralitat i bellesa a l'espectacle: la màgia.

El gènere: La ciència ficció és la denominació popular amb la qual es coneix un dels gèneres derivats de la literatura de ficció, juntament amb la literatura fantàstica i la narrativa de terror. Nascuda com a subgènere literari distingit en la dècada de 1920 (encara que hi ha obres recognoscibles molt anteriors), va ser exportada posteriorment a altres mitjans, com el cinematogràfic i el televisiu. La ciència ficció va gaudir d'un gran auge en la segona meitat del segle XX a causa de l'interès popular sobre el futur que va despertar l'espectacular avanç tant científic com tecnològic aconseguit durant aquests anys.

Es tracta de gèneres especulatius que relaten esdeveniments possibles desenvolupats en un marc purament imaginari, la versemblança del qual es fonamenta narrativament en els camps de les ciències físiques, naturals i socials. L'acció pot girar entorn d'un ventall gran de possibilitats (viatges interestel·lars, conquesta de l'espai, conseqüències d'una hecatombe terrestre o còsmica, evolució humana a partir d'esdeveniments extraordinaris, realitat virtual, existència d'altres civilitzacions...). Aquesta acció pot tenir lloc en un temps passat, present o futur, o, fins i tot, en temps alternatius aliens a la realitat coneguda, i tenir per escenari espais físics (reals o imaginaris, terrestres o extraterrestres) o l'espai intern de la ment. Els personatges són igualment diversos: a partir del patró natural humà, aquest gènere recorre i explota models imaginaris i crea entitats artificials.

En *L'home Invisible* es fantasieja sobre el descobriment d'un fet extraordinari i les conseqüències que aquest pot tenir per a la humanitat. La història conté, per si mateixa, elements que l'emmarquen dins del gènere fantàstic i de ciència ficció; però, a més, els personatges que la conformen estan extrets d'altres obres literàries i cinematogràfiques que també pertanyen a aquests gèneres (Moreau, Holmes, Watson, Moriarty, el Sr. i la Sra. Bates...), amb la qual cosa aquests conjunt de codis queda plasmats d'una manera clara i patent.

L'atemporalitat: L'obra original transcorre a principi del segle XX, en un poblet anglès. En el nostre cas, hem afegit elements que ajuden a «aïllar» la història temporalment, la qual cosa contribueix a reforçar i universalitzar els temes que s'hi tracten. La lluita entre el bé i el mal, els conflictes ètics sobre alguns avanços científics, l'amor... són temes ubics, que escapen als lligams temporals, són universals i estan en qualsevol època de la història.

Els personatges: Hem introduït una sèrie de personatges que funcionen com a referències literàries i cinematogràfiques i aporten interès i riquesa a la nostra versió. **Sherlock Holmes i Watson** investiguen el cas de **Griffin**, el científic desaparegut que cerca desesperadament **Gloria**, la seua estimada. **El Doctor Moreau**, personatge de la novel·la d'H. G. Wells a la qual dona títol, es plega als foscos interessos que s'amaguen darrere de les recerques científiques. **El Professor Moriarty**, etern rival en la ficció de Holmes i Watson en les novel·les de Conan Doyle està darrere de la conspiració mundial que s'oculta darrere de l'invent de Griffin. I, finalment, **Norman Bates i sa mare**, hostalers de l'estrany motel en el qual s'allotja el científic després de la seua fugida, ens remeten a l'univers del thriller

cinematogràfic prenent com a referència Hitchcock en *Psicosi*, un clàssic de la història del cinema el guió del qual està basat en la novel·la de Robert Bloch.

La trama argumental: Hi ha diferències de base fonamentals entre la versió original de Wells i l'adaptació que plantegem nosaltres. La primera és una característica inherent a l'essència del personatge de John Griffin.

En l'obra original, Griffin embogeix en descobrir les conseqüències que podria tenir la seua troballa, la repercussió que un «mal ús» de les seues recerques podria comportar a tota la humanitat. El científic, que ha desenvolupat el seu treball sense tenir en compte la utilitat que podria tenir en la vida real, perd el cap en adonar-se que podria ser utilitzat com a instrument de destrucció, amb conseqüències incontrolables. Però aquestes conseqüències no estan evidenciades en la novel·la; Wells simplement llança un missatge d'atenció sobre què podria passar en el cas hipotètic que...

En la nostra versió, aquestes conseqüències estan plasmades en forma de conspiració; el nou invent de Griffin està sent utilitzat ja en la vida real (en la història que nosaltres expliquem) per un poder fosc que pretén dominar el món. En descobrir-ho, Griffin no solament no embogeix, sinó que pren consciència de les dimensions del seu invent i afronta la realitat actuant en conseqüència, la qual cosa el porta a enfrontar-se a aquesta força maligna.

Aquest element diferenciador ve marcat per una qüestió externa que defineix la narració: l'època en la qual s'estrena l'obra original i l'època actual. El 1897, la simple idea d'obtenir una fórmula química que proporcionara la invisibilitat provocava terror en la població. Hui dia, dos segles més tard, som molt més conscients del poder de la ciència. Hem pogut comprovar al llarg d'aquests centenars d'anys que moltes vegades els avanços científics s'instrumentalitzen per a finalitats poc ètiques. Coneixem, molt millor, els perills d'una ciència sense ètica.

La màgia: teatre + il·lusionisme. L'home invisible ens arriba com un clàssic conegut per tot el món ple de referents visuals, tant per les pel·lícules que s'han rodat amb aquest argument com per la força que desperta en la imaginació la lectura del llibre d'H. G. Wells. Un home del que només veiem els seus guants, o el seu barret i les seues ulleres, que desapareix davant la nostra atònita mirada en llevar-se la roba/l'embenatge que el cobreix. Gots que es mouen sols o aboquen el líquid en el buit de la seua invisibilitat. Pàgines d'un llibre que es passen de manera misteriosa. Objectes que semblen levitar. Que es llancen sobre els innocents vilatans víctimes de l'alienació del nostre científic embogit. Una infinitat de possibilitats que es poden abordar des de diferents punts de vista. Què veuen/no veuen els personatges? Què veu l'home invisible? I, sobretot, Què veuen/no veuen els espectadors? La possibilitat de recrear en el públic el misteri i la incredulitat que viuen els personatges de



l'obra mateixos que no entenen que ocorre al seu voltant. Perquè... què passaria si l'home invisible abaixara al pati de butaques?

8. Altres adaptacions de l'obra

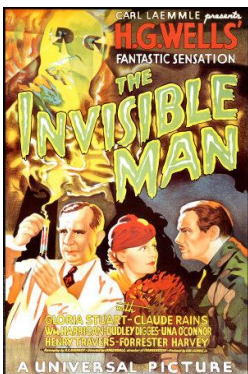


Al teatre

Ken Hill va adaptar la novel·la a una obra de teatre musical el 1991 i es va estrenar en el Theatre Royal Stratford East aquell mateix any. Va ser representada en el West End el 1993 amb Michael N. Harbour com a Griffin.

Al cinema

L'home invisible (The Invisible Man) és el títol d'una pel·lícula clàssica produïda el 1933 per



Universal Pictures i dirigida per James Whale. La pel·lícula està considerada un dels grans films de terror de la Universal dels anys trenta i va donar origen a diverses continuacions, com també a moltes seqüeles que usaven la idea d'un home invisible però tenien poca relació amb la història original de Wells. Entre aquestes estan *The Invisible Man Returns*, 1940, *The Invisible Woman*, 1940 i *Invisible Agent*, 1942. La versió cinematogràfica més recent és la del director Paul Verhoeven que, l'any 2000, va estrenar *L'home sense ombra*, en la qual un científic megalòman (Kevin Bacon) es transformava en un ésser pervers i violent i perdia la raó en fer-se invisible.

A la televisió

El 1958 es va fer la primera adaptació per a televisió. Dirigida per Peter Maxwell, va tenir una durada de dues temporades (26 capítols) i en ella l'home invisible treballava per al govern per a combatre el crim als carrers.

L'any 1975, Steven Bochco, creador de famoses sèries com *L. A. Law* o *Hill Street blues*, va realitzar una nova versió amb la Universal, d'una temporada (14 episodis).



Posteriorment, la novel·la va ser adaptada per a una altra sèrie de sis capítols emesa per la BBC en el Regne Unit el 1984. En ella, Pip Donaghy interpretava el protagonista, molt més fidel a la trama de la novel·la que qualsevol altra adaptació anterior.

L'última versió televisiva la trobem a França, *Les nouvelles aventures de l'homme invisible*, una coproducció amb Espanya en la qual un home invisible adolescent lluita contra les forces del mal (2005).

A la ràdio

A Perú, en l'emissora Radie Programes del Perú (RPP), es va fer un adaptació de la novel·la per al programa Mi novel·la favorita, comentada per l'escriptor Mario Vargas Llosa. A Espanya, el programa Historias de Radio Nacional de España va realitzar, el 1997, una dramatització radiofònica fidel a la novel·la en set capítols d'una hora de durada cadascun.



9. El temes

Els límits de la ciència

(...) «La ciència es pot emprar per al bé i per al mal, per a guarir o per a matar, per a alliberar i per a esclavitzar. La ciència no té objecte fix»

La ética en ciencia, Pablo C. Schulz.
Departament de Química. Universitat Nacional
del Sur, Bahía Blanca, Argentina

Un dels principals temes que aborda l'obra és la relació entre ciència i ètica: les aplicacions, repercussions o conseqüències que pot tenir un descobriment científic com és, en el nostre cas, la troballa de la fórmula química que proporciona la invisibilitat.

Al llarg dels segles, el progrés de la humanitat s'ha construït a través de la recerca en diferents camps científics, la qual cosa hui dia s'ha denominat «R+D+I» (Recerca + Desenvolupament + Innovació). Aquestes sigles contenen l'essència del desenvolupament humà, la capacitat de l'home per a aplicar tota la seua saviesa i coneixement en nous descobriments encaminats a facilitar les nostres vides i fer de nosaltres una societat millor. O no.

Des dels inicis del progrés humà, gradualment, s'ha anat imposant una sort d'utilitarisme en tots els avanços científics, la qual cosa ens ha portat a la situació actual, en la qual el circuit ciència-tècnica-societat domina el terreny de les recerques científiques. En el passat, podíem trobar una separació temporal entre un descobriment científic i les seues aplicacions pràctiques; hui, en molts casos, són les mateixes **empreses, corporacions i multinacionals** interessades en un determinat avanç científic les que financen les recerques (com ocorre, de manera imaginària, en *L'home Invisible*, en la qual un ens abstracte que pretén dominar el món és qui paga els experiments de Griffin). I ací juga un paper important l'ètica personal de l'investigador.

En la nostra obra, podem veure en Griffin una evolució en aquest sentit: al començament de la història desconeix quines són les intencions del seu mecenes, Griffin està centrat en els seus experiments, només li importa trobar la fórmula màgica; quan descobreix els interessos que s'amaguen darrere, reconeixem un Griffin compromés, horroritzat per tot el que pot significar el seu invent en mans d'uns interessos perversos. El descobriment en si no és una cosa perniciosa, però el seu ús pot convertir-lo en una eina per a construir o destruir, tot depén de per a què s'empren.

La solitud i la necessitat de sociabilitat

«Em vaig adonar que estava sol i que havia eixit del món per a sumir-me en la desolació.»

Frase de John Griffin extreta de l'obra original d'H.G Wells, *L'home invisible*

Tradicionalment hem associat la imatge del científic a algú obsessionat pel seu treball, dedicat al 100% a les seues recerques i experiments, algú que, de forma quasi natural, s'aïlla del món per a aconseguir els seus objectius.

Però, contràriament a aquesta imatge que hem assimilat i après de la ficció literària i cinematogràfica, l'home és un animal social. Ja Aristòtil, l'any 300 aC, va subratllar el paper social de l'ésser humà, la seua funció social. Som animals socials, mentre que ens agrupem en famílies, comunitats i estats. Des que naixem necessitem dels altres d'una manera absoluta. Necessitem dels adults, dels pares, que ens ajuden a sobreviure i a madurar, psicològicament i físicament. El desenvolupament com a éssers humans va paral·lel a la nostra evolució social: pertanyem a diferents grups al llarg de les nostres vides (la família, el barri, l'escola, els amics, els companys de treball...) i la nostra interacció dins d'aquests grups ajuda a reforçar la nostra individualitat i la nostra capacitat de socialització alhora. Necessitem relacionar-nos amb els altres.

En l'obra podem intuir l'aïllament en Griffin en dos sentits: d'una banda, pel seu caràcter d'home de ciència, lliurat en cos i ànima a la seua activitat; d'una altra banda, per les conseqüències de les seues recerques (la seua nova capacitat per a adquirir la condició d'invisibilitat l'aïlla del món també físicament). Aquest doble aïllament li provoca la desesperació i la bogeria; però aquesta necessitat social de la qual parlàvem el porta a intentar una via de comunicació a través del missatge xifrat que li deixa a Glòria, la seua estimada, una trucada d'auxili que utilitza Glòria per a rescatar-lo de la solitud. Finalment, Griffin aconsegueix recuperar la seua comunicació amb el món i, amb això, la normalitat de la seua vida. Ara s'ha adaptat a la seua nova condició d'invisible i, gràcies a Glòria, ja no està sol.

L'eterna lluita entre el bé i el mal

«Per a arribar al concepte útil del bé i el mal cal eliminar l'absolut»

Article del blog Filosòficament: El bé i el mal.

Lluny d'una concepció maniquea d'aquests dos termes tan gastats, en *L'home invisible* intentem enfocar aquesta eterna confrontació eliminant l'absolut. Res ni ningú és bo o dolent, encara que hi ha actituds i accions en tots nosaltres que ens acosten a la bondat i a

la maldat. Som éssers complexos, éssers racionals carregats d'irracionalitat, actuem per motivacions a vegades contradictòries, ens veiem obligats a comportar-nos seguint la nostra raó, el nostre instint i els nostres sentiments, la qual cosa no és fàcil. Tots aquests elements són els que descobrim en els personatges de la trama, són els conflictes amb els quals han d'enfrontar-se els protagonistes de la nostra història.

10. Enllaços d'interés

L'OBRA ORIGINAL

Wikipedia: http://es.wikipedia.org/wiki/El_hombre_invisible

Primer capítol de l'obra: <http://www.weblitera.com/sync/?id=16&l1=5&l2=1&l=es#.UqBVCY2Lnt4>

Obra completa en Slideshare: <http://www.slideshare.net/fmedin1/wells-hg-el-hombre-invisible-presentation>

LA PEL·LÍCULA

Wikipedia: http://es.wikipedia.org/wiki/El_hombre_invisible_%28pel%C3%ADcula%29

Fitxa en IMDB: <http://www.imdb.com/title/tt0024184/>

Fitxa en FilmAffinity: <http://www.filmaffinity.com/es/film412519.html>

EL PROCÉS CREATIU DE L'ADAPTACIÓ

Definició Wikipedia: http://es.wikipedia.org/wiki/Guion_adaptado

GÈNERE FANTÀSTIC I CIÈNCIA FICCIÓ

Definició de Literatura Fantàstica Wikipedia: http://es.wikipedia.org/wiki/Literatura_fant%C3%A1stica

Definició de Ciència Ficció Wikipedia: http://es.wikipedia.org/wiki/Ciencia_ficci%C3%B3n

DEBAT CIÈNCIA I ÈTICA

Schulz, Pablo C. *La ética en ciencia*. Departamento de Química. Universidad Nacional del Sur, Bahía Blanca, Argentina; <http://www.ehu.es/reviberpol/pdf/JUN05/schulz.pdf>

Ferrer Lacosta, Cristina: «Ciencia y ética», en *Contribuciones a las Ciencias Sociales*, febrer 2009: <http://www.eumed.net/rev/cccss/03/cfl2.htm>

L'HOME COM A ANIMAL SOCIAL

Article en blog sobre filosofia: «*El hombre, animal social*»: <http://filosofia-animal-social.blogspot.com.es/>

EL BÉ I EL MAL

Blog *Filosóficamente*: «El bien y el mal»: <http://www.filosoficamente.es/el-bien-y-el-mal/>

INFORMACIÓ SOBRE LA COMPANYIA

Web de La Pavana: <http://www.lapavana.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/lapavana>

Twitter: <https://twitter.com/lapavana>

ACTIVITATS PER A ABANS: Un acostament a l'obra

a) Lectura de la novel·la *L'home invisible*, d'H.G. Wells (1897) o visionat de la pel·lícula de James Whale (1933). Posteriorment es pot demanar als alumnes que facen una breu sinopsi o resum de l'argument de la novel·la/pel·lícula, destacant les idees principals de la història.

b) Què és una adaptació? Proponem que els alumnes cerquen informació sobre què és una adaptació d'una obra (en enciclopèdies, internet, a casa, etc.). També elaboraran una llista conjunta d'aquelles obres adaptades que recorden haver vist o llegit (pel·lícules, novel·les, obres de teatre...) i explicaran les diferències i similituds que veuen entre l'original i la versió adaptada.

c) Què faries si fores invisible? Proponem un joc imaginatiu amb els alumnes: han de pensar què els agradaria fer si foren invisibles. Posteriorment, han d'analitzar quin tipus d'accions han imaginat (si estan encaminades a ajudar els altres, a «jugar», a accions negatives...).

d) Com és l'home invisible? Els alumnes han d'imaginar com és un home invisible i fer un dibuix de com l'imaginem a partir de la lectura del següent fragment de l'obra original:

«El desconegut va arribar un dia huracanat de primers de febrer, obrint-se pas a través d'un vent tallant i d'una densa nevada, l'última de l'any. El desconegut va arribar a peu des de l'estació del ferrocarril de Bramblehurst. Portava en la mà, bé enguantada, una xicoteta maleta negra. Anava embolicat de cap a peus, l'ala del seu barret de feltre li tapava tot el rostre i només deixava al descobert la punta del seu nas. La neu s'havia anat acumulant sobre els seus muscles i sobre la pitera del seu abillament i havia format una capa blanca en la part superior de la seua càrrega.»

ACTIVITATS PER A DESPRÉS

a) Ciència i ètica. Dividint els alumnes en dos grups es plantejarà l'anàlisi d'un descobriment científic tan important com el que veiem en l'obra: la fórmula de la invisibilitat. Un dels grups analitzarà quines conseqüències o aplicacions positives podria tenir aquest nou descobriment; l'altre cercarà les repercussions o les utilitats negatives. Posteriorment s'obrirà el debat sobre el conflicte ètica-ciència.

b) Visionat del primer capítol de la sèrie *El hombre invisible*, de Mitelekids:

http://www.mitelekids.es/castellano/series-infantiles/el-hombre-invisible/temporadas/1/memoria-robada_23_1635195096.html

Després del visionat, els alumnes han de comparar el protagonista de la sèrie amb el de la nostra història i analitzar les diferències que hi ha entre ells.

c) Jugant a ser artistes. La idea és proposar als alumnes que facen una adaptació al codi teatral d'una obra que hagen llegit. Per exemple, poden triar alguna novel·la de lectura obligatòria en la seua etapa escolar i extraure un primer capítol per a adaptar-lo al nou format teatral i fer una xicoteta mostra de representació en l'aula. Després, han d'explicar als seus companys quins elements han modificat pel que fa a l'original i amb quina finalitat.

d) Posant en pràctica la ciència ficció. Com ja hem comentat, l'obra s'emmarca dins del gènere de la ciència ficció, així que jugarem amb aquest gènere. Els alumnes han d'imaginar, a partir d'una situació real, una mini-història basant-se en els codis de la ciència ficció. La situació de partida pot ser, per exemple, un matí normal de col·legi, l'arribada al centre a les 9 d'un dia normal. A partir d'ací han d'imaginar una situació extraordinària amb elements de ciència ficció; després han d'analitzar la seua història fent un llistat dels elements que hi han introduït i explicar per què pertanyen a aquest gènere.

i) Aprenent a ser crítics. Els crítics teatrals són professionals que assisteixen a les representacions i després exposen en un mitjà de comunicació (premsa, ràdio o TV) què els ha semblat l'obra. Els alumnes poden imaginar que treballen en un periòdic que els envia a veure l'obra per a fer la crítica. Poden seguir el següent esquema per a redactar el seu article:

Titular: ha d'incloure el nom de l'espectacle i el dia i el lloc on ho han vist.

Entradeta: explicar, en dues línies, el més destacat i important de l'obra de teatre.

Article: explicar, en unes 10-20 línies, el contingut de l'obra, tot el que han vist, allò que els ha semblat més interessant i, en general, la seua opinió sobre l'activitat.

f) Bons i dolents? En general, els personatges de les obres de teatre solen classificar-se entre bons i dolents, encara que, com en la vida real, tots tenen una part de bondat i de maldat, i molts comencen sent d'una forma i al llarg de la representació es transformen. Proposem que els alumnes facen una llista dels personatges de *L'home Invisible* indicant si el personatge els sembla bo, dolent o bo i dolent, i per què:

Personatge	Bo	Dolent	Ni bo ni dolent

g) Els perills del avanços científics. Els alumnes, dividits en grups, reflexionaran i exposaran a la resta els aspectes positius i negatius d'alguns avanços científics recents. En particular quins són els perills que comporta cadascun d'ells i quins beneficis aporta al progrés de la humanitat.

Internet: Access universal a la informació, xarxes socials, etc.

Genètica: Aplicacions mèdiques, aplicacions a l'agricultura, a la gestació...

Intel·ligència artificial: Aplicacions en la vida quotidiana, perills.